

var ikke stillet op, fordi vi selv vare i Tvivl om, hvorvidt vi skulde gaa den ene eller den anden Vej, men som en Modsætning til den Mellemvej, de den Gang samarbejdende ledende Hovedgrupper her i Tinget da foreslog at følge. Overfor dette sagde vi: Det gaar ikke an med denne Mellemvej. Enten maa man opfylde Grundlovens Ord, eller ogsaa maa man forandre Grundlovens Ord. Det vilde man ikke, man vilde ikke forandre Grundloven, men man vilde heller ikke opfylde Grundlovens Ord til Punkt og Prikke. Følgelig maatte vi saa tage vor Stilling, som Vilkaaret dermed var givet, og saa toge vi den Stilling, som vi naturligt maatte tage, at vi stillede os paa Valglovsforandring som Grundlag for vort Arbejde. Det vare vi nødte til. Hvorledes skulde vi bære os ad med at stille Forslag om Grundlovsforandring til et Valgkredslovsforslag, som blev fremlagt her i Tinget. Det var jo forretningsordensmæssigt ganske umuligt. Vi maatte holde os til det Grundlag, som de ledende Partier i Tinget gave sig og os at arbejde paa. Vi kunde gøre det saa meget desto lettere, som det Tal, hvorom det den Gang drejede sig for Medlemmerne her i Tinget, var 136. 136 er noget nær det Tal, som altid for Venstre har været et attraaværdigt Tal, idet man fra Venstres Side ikke med Urette har ønsket, at Folketingsmedlemmernes Tal skulde være det dobbelte af Landstingsmedlemmernes Tal. Derfor var det ikke saa vanskeligt for Venstremindretallet den Gang at sige: Vi kunne gaa efter Grundlovens Ord, vi behøve ikke at kræve Grundlovsforandring, denne er ikke afgjort nødvendig i dette Øjeblik; vi kunne godt følge Grundlovens Ord og indrette os paa dette og finde os i en Valgkredsordning, som skaber 136 Folketingsmænd; men fordi det var praktisk gørligt den Gang, er det ikke sikkert, at det samme er Tilfældet nu. Nu erkende jo alle — det behøve vi ikke at strides om —, at nu maa vi, hvis vi ville holde os til Grundlovens Bogstav, op til et Antal af 153; i Virkeligheden bliver det 157, hvis de Angivelser, vi hørte fra Konseilspræsidentens Side, ere rigtige, nemlig en Forøgelse af 25 ny for Købstæderne og 18 for Landet. Vi komme altsaa op til 157, et Tal, man ingensinde tidligere har fundet passende, og som Folketinget sikkert fremtidig ikke vil finde heldigt. — Nu hævder det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borbjerg), at vi ikke skulde stille os overfor et enten-eller men overfor et baade-og. Vi skulde først gøre det, som han kalder:

at opfylde Grundlovens Bestemmelser, og derefter søge Grundloven forandret. Det vil jo praktisk sige, at først skulde vi etablere 153 eller 157 Valgkredse, og saa skulde vi søge frem gennem en Grundlovsforandring og da søge et Antal Kredse, jeg antager, at alle Parter kan enes om, at 132 er som det dobbelte af Landstingets Tal. Men der vil være den praktiske Vanskelighed i allerhøjeste Grad, at have vi først faaet 157 Folketingsmænd herind, bliver det vanskeligt at enes om at begrænse det fremtidige Tal for Folketingsmændenes Vedkommende til 132. Men det ærede Medlem har som sagt ikke Ret i sin Hovedbetragtning, som er den, at Folketinget ikke er grundlovmæssigt sammensat, fordi der i et givet Øjeblik foreligger en Forskydning i Forhold til det, der forelaa i sin Tid, da Valgkredsordningen senest blev fastsat.

Den Betragtning, jeg altsaa her har gjort gældende med Hensyn til Fremtiden, at man i højere Grad end hidtil skal lægge Vælgertallet til Grund, er ikke en Opfattelse, som er ny eller som jeg sætter op imod Grundloven og siger; at den skal hævdes trods Grundlovens Bestemmelse, saaledes som man i sin Munterhed fornylig var enig i at opfatte min Bemærkning. Jeg siger, at denne Betragtning er ikke ny, heller ikke for det ærede Medlem for Holbæk Amts 1ste Valgkreds og hans Meningsfæller. Vi hørte den fremsat for mindre end 2 Aar siden af den højtærede tidligere Konseilspræsident, der under vore Forhandlinger den 21. Oktober 1903 sagde følgende: „Endelig vil jeg gerne fremhæve, at hvorledes man end omordner Valgkredsen, turde det være lidet ønskeligt at gøre det paa den Maade, at Folketingsmandaternes Antal bleve forøgede i nævneværdig Grad.“ Og Konseilspræsidenten fremhævede et andet Sted — nu husker jeg ikke nøjere, hvor det er — udtrykkeligt, at man i højere Grad maa tage Hensyn til Vælgermængden end Indbyggertallet. Den højtærede tidligere Konseilspræsident ønskede ikke, at vi skulde gaa op til det, kan jeg godt sige, enorme store Tal af 157, en saa stærk Forøgelse fandt han ikke ønskelig, det fremhævede han under god Tilslutning fra sit Partis Side for mindre end 2 Aar siden. Nu siger det ærede Medlem for Holbæk Amts 1ste Valgkreds, at det er ikke heldigt, det var ikke rigtigt, hvis vi her indefra ville mene, at der ikke er Rigsdagskandidatemner nok — og saa fik vi at vide, at der var de saakaldte ansvarsløse Doktores. Ja saamænd, men det skal